

EDITORIAAL - Niet in de muren, maar in de harten.

Men zegt weleens:
"Het eigene van onze scholen zit in de muren."

Een uitdrukking die wil zeggen dat de traditie, de waarden en de identiteit van onze katholieke scholen als het ware ingebakken zijn — voelbaar, maar niet altijd zichtbaar. Het zit in de sfeer, in de omgang, in het ritme van het schoolleven.

Maar misschien is het tijd om die uitspraak te bevragen.

Want hoe vanzelfsprekend is dat nog?

Zitten onze waarden werkelijk veilig opgeslagen in de muren — of lopen ze het risico stil te verstoffen, als we ze niet bewust tot leven brengen? Muren kunnen immers alleen herinneren, maar niet getuigen. Ze kunnen bewaren, maar niet bezielen.

We leven nu in de dagen tussen Hemelvaart en Pinksteren. Een tussenperiode, waarin de leerlingen van Jezus samen wachtten. Geen passief wachten, maar een tijd van voorbereiding. En dan — op Pinksteren — gebeurde het onverwachte: de Geest daalde neer, niet op muren of gebouwen, maar op mensen. Op hun harten. En zij gingen spreken, getuigen, bouwen aan gemeenschap.

Wat eigen is aan een katholieke school, leeft niet in stenen. Het leeft in mensen: in de harten van leraren, leerlingen, directies, bestuurders. In de manier waarop we ruimte geven aan verbondenheid, aan groei, aan zorg voor de ander en voor het mysterie van het leven zelf.

Misschien zit het katholieke dus niet *in* de muren, maar gaat het erom wat wij *tussen* die muren doen — gedragen door een vuur dat ons telkens weer in beweging zet.

Laten we dat vuur voeden.

Niet om het verleden te bewaren, maar om vandaag bezield te zijn.

Francis Loyens
 Bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs

Uw reacties zijn welkom bij francis.loyens@katholiekonderwijs.vlaanderen

Gezellig met inhoud

Veel volk op 2de Vicariaal Netwerkevent voor Bestuurders

Twee jaar terug waren alle bestuurders van schoolbesturen van het katholieke net in Limburg uitgenodigd voor een 'netwerkevent' dat meteen het officiële startmoment voor de Bestuurders-Academie was. En dit jaar deed men dat over op woensdag 14 mei met een formule die grotendeels ongewijzigd was: keuzesessies na het welkom met koffie en taart, een plenair gedeelte en een feestelijk buffet. Dat laatste gebeurde, met dank aan het mooie weer, in een ongedwongen sfeer en dat werd gewaardeerd én gebruikt voor informele maar wel interessante babbels.

Keuzesessies

Het waren er vier, met thema's die zeer goedgekozen en zeer concreet waren. 'Rol en verantwoordelijkheid van het schoolbestuur', 'Patrimonium en financiën bij fusies schoolbesturen', 'Trajecten rond inclusie' en 'Niveau-overstijgende schoolbesturen met praktijkvoorbeelden uit Beringen-Lummen en Tongeren-Borgloon'.

Francis Loyens: 'Uitdagingen voor schoolbestuurders'

Met sprekers als bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs Francis Loyens, bisschoppelijk gedelegeerde Bart Benats en Mgr. Patrick Hoogmartens, beloofde het plenair gedeelte rijk gestoffeerd en inhoudelijk sterk te worden. In **Uitdagingen voor schoolbestuurders** gaf Francis Loyens een panorama van wat op besturen en directies afkomt: Kennisrijk Curriculum, gerichte inspectiebezoeken, Vlaamse toetsen, toenemende diversiteit in de klas, nieuwe minimumdoelen in het basisonderwijs, digitaal beleid, lerarentekort, inclusie, overheidsopdrachten... De grote opdracht voor schooldirecties is om in die nieuwe context toch de nodige aandacht te hebben voor het pedagogische wat toch de kernopdracht is. **Ook schoolbesturen ontsnappen niet aan die gewijzigde context:** "Bestuurlijke schaalvergroting en niveau-overstijgende schoolbesturen kunnen een oplossing zijn. Niet het getal *an sich* is belangrijk, wel het effectiever inzetten van de middelen voor de secundaire processen. Die weg is men overigens al in 1995 ingeslagen in het hoger onderwijs en 10 jaar terug in het volwassenenonderwijs met Qrios." In Limburg zijn nu nog 93 schoolbesturen: "Niet opslokken, wel het bundelen van krachten biedt kansen voor kwaliteitsvol onderwijs. Katholiek Onderwijs Vlaanderen wil hier proactief werken. Onze inspiratie? HOOP: niet zomaar een vaag gevoel maar een hoop die verankerd is in een Persoon."

**"Niet opslokken,
wel bundelen
van krachten."**

Bart Benats: 'Pelgrims van Hoop'

**"Wie wil leven
met de hoop,
moet geduld
hebben."**

Ook bisschoppelijk gedelegeerde Bart Benats vertrok van de 'ongelofelijk veel uitdagingen' in het onderwijs en kopelde dit mooi aan het verhaal en het thema van dit **Jubeljaar: 'Pelgrims van Hoop'**. Dat deed hij op een zeer onderhoudende manier met **6 voorwerpen** die elk uiteraard symbool stonden voor een inzicht. De **wekker**, met de wijzers niet toevallig op 1 voor 12, stond symbool voor de **ratrace** in onze samenleving, het **geschenk** gaf aan dat alles in de wereld maakbaar en controleerbaar is, de **schoenen** horen uiteraard bij pelgrims die in een sfeer van verbondenheid op weg zijn en mekaar meetrekken, het **kruisbeeld** gaf aan dat Jezus de Gekruisigde mens geworden is tot in de dood toe om Gods liefde naar ons te brengen, het **boek** met verhalen die soms heel veel vertellen (het was overigens Gilead van Marilyn Robinson) en tenslotte een **klein scheutje** dat overduidelijk symbool staat voor hoop. "Wie wil leven met hoop heeft geduld nodig en dat is in deze tijd niet simpel."

Mgr. Hoogmartens: 'Wijze mensen'

Na een verwijzing naar Paus Franciscus en het wapenschild van de nieuwe paus Leo XIV had Bisschop Hoogmartens het over hoop maar ook over de **zware opgave** waarmee schoolbestuurders van vandaag geconfronteerd worden: "Schoolbestuurders moeten veel goede wil hebben, veel ervaring, hoop van binnenuit, het evenwicht vinden in het harde werken en beschouwend kijken naar het leven. Schoolbestuurders zijn wijze mensen die hun inbreng moeten hebben in deze wereld met een rustige vastheid en innerlijke ervaring." De bisschop drukte ook uitdrukkelijk zijn dank uit voor de belangeloze inzet van bestuurders: "Grotere schoolbesturen houden zeker kansen in maar de overgangen zijn zo fenomenaal dat het we **evenwicht** moeten zoeken."

**"Veel goede wil,
ervaring, hoop
en rustige
vastheid."**

Toespraak op de tweede vicariale netwerkdag door Francis Loyens, bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs

Dames en heren, beste bestuurders

Van harte welkom op deze tweede vicariale netwerkdag. In het bijzonder wil ik onze bisschop, Mgr. Patrick Hoogmartens, begroeten en danken voor zijn aanwezigheid en voor de boodschap die hij met ons zal delen.

Ook heet ik van harte welkom: de leden van de Pastorale Raad van ons bisdom, die dit plenaire deel meevolgen en daarna binnen hun raad het gesprek voortzetten naar aanleiding van de keynote van bisschoppelijk gedelegeerde Bart Benats.

Goede vrienden,

Twee jaar geleden hielden we onze eerste netwerkdag. Tegelijk lanceerden we toen de *Academie voor Bestuurders*. Die is inmiddels aan haar tweede jaargang toe. Ik ben blij vast te stellen dat een 40-tal schoolbesturen hieraan deelnemen.

Wat ons hier verbindt, is dat we geïnspireerd door het christelijk geloof, bestuurlijke verantwoordelijkheid opnemen voor een breed palet aan onderwijsinstellingen: van kleuter- tot hoger onderwijs, van gewoon tot buitengewoon, van internaten tot leersteuncentra, het CLB en het volwassenenonderwijs. Het is dan ook bemoedigend dat we hier samenkomen, in ontmoeting en uitwisseling.

Ik heb ongeveer tien minuten voor mijn bijdrage van vanavond. Oorspronkelijk wilde ik een volledige redenering opbouwen met een reeks conclusies. Maar de tijd laat dat niet toe. Daarom beperk ik me — bij wijze van aanzet — tot een aantal conclusies. Misschien klinken ze wat kort door de bocht, maar we hebben vanavond nog ruim de gelegenheid om hierover door te praten.

1. De kernopdracht van de directeur verdient focus

Tijdens de eerste werksessie over *onderwijskundig beleid* werd duidelijk: de uitdagingen voor onze scholen zijn immens. Denk aan de nieuwe eindtermen, het komende kennisrijk curriculum met een aangepast leerplan, de meer gerichte inspectieaanpak, de Vlaamse toetsen, de toenemende diversiteit in de klas en — niet te vergeten — het structurele lerarentekort dat ons nog jaren parten zal spelen. Ondertussen weten de scholen ook dat ze hun ICT-beleid moeten herdenken omdat de minister de DIGI-sprong middelen vermindert en anders wil inzetten.

Ook vanuit de tweede werksessie werd duidelijk dat heel het gedachtengoed over inclusie helemaal op de voorgrond komt. Het gaat hier om meer dan het spanningsveld tussen gewoon en buitengewoon onderwijs. Als scholen zich willen profileren als 'scholen voor iedereen' moet er vooral geïnvesteerd worden in een cultuur van inclusie.

Voor al deze uitdagingen kijken we naar de directeur.

In dat licht is het essentieel dat directies zich ten volle kunnen concentreren op hun pedagogische opdracht: het versterken en begeleiden van hun lerarenteam, het ontwikkelen van een sterk pedagogisch beleid dat inzet op maximale groei en kansen.

Dat is, en blijft, hun kerntaak. Toch horen we te vaak dat deze opdracht in de verdrukking komt door praktische beslommeringen: lekkende kranen, complexe AGION-dossiers, administratie, bestellingen... Allemaal zaken die tot de ondersteunde processen behoren, maar die vaak de agenda volledig in beslag nemen.

2. Besturen moeten de juiste condities creëren

De derde sessie over *patrimonium en financiën* maakte duidelijk hoe complex de regelgeving geworden is. Veel directeurs geven aan dat deze materie het grootste deel van hun tijd opslokt. Zowel de dossiervoorbereiding, de realisatie en de opvolging vragen veel tijd en expertise.

Dat brengt me bij onze rol als bestuurders: is het niet precies onze opdracht om de voorwaarden te scheppen waarin de directeur zich op zijn of haar kerntaak kan toeleveren?

In de praktijk zien we nog te vaak dat directies alle aspecten van het beleid zelf moeten behappen. Willen we de onderwijskwaliteit behouden — en verhogen — dan is verdere professionalisering van de ondersteunende, beheersmatige processen noodzakelijk.

3. Schaalvergroting als hefboom.

De vierde sessie toonde dat schaalvergroting hiervoor een krachtig hulpmiddel kan zijn. Niet als doel op zich, en zeker niet als pleidooi voor fusies van scholen — hun eigenheid moet gevrijwaard blijven.

Maar schaalvergroting kan wel zorgen voor een meer doeltreffende werking op bestuursniveau, waardoor ondersteunende diensten centraal uitgebouwd kunnen worden.

Bij voldoende schaalgrootte kunnen er centrale functies uitgebouwd worden, waaronder de aanstelling van een gedelegeerd bestuurder — iets wat in andere bisdommen al concrete vruchten afwerpt.

4. Een bredere beweging

We zien dit ook op andere terreinen:

- Waar we ooit twaalf katholieke hogescholen kenden, is er vandaag één.
- Qrios verenigt sinds tien jaar het volwassenenonderwijs in ons bisdom.
- We hebben één Vrij CLB en sinds kort één Vrij Leersteuncentrum en één Specifiek Leercentrum.

En ja, er zijn vandaag nog 93 schoolbesturen. Nee, we moeten niet evolueren naar één enkel bestuur. Maar we mogen wél dromen van bestuursvormen die stevig in hun schoenen staan, die de professionalisering van hun werking centraal zetten, en waarin de focus van de directeur terugkeert het primaire proces.

In ons bisdom zijn er al interessante voorbeelden:

- *vzw Katholiek Onderwijs Zuid-Limburg (Tongeren – Borgloon)*;
- *vzw Katholiek Onderwijs Beringen - Lummen*;
- *vzw Katholieke scholen Heusden-Zolder*;
- *vzw Katholiek Onderwijs Halen - Herk-de-Stad*.

Wat zij gemeen hebben? Ze bouwen aan een bestuurscultuur van gedeelde verantwoordelijkheid voor het geheel van het katholiek onderwijs in een regio: kleuter en lager onderwijs, secundair onderwijs, internaten, gewoon en buitengewoon. Op dit moment zijn er op verschillende plaatsen gesprekken tussen de verschillende bestuursniveaus opgestart.

Dat is de horizon die ik hier naar willen schuiven. Als we nu eens toewerken naar dergelijke bestuursvormen binnen de verschillende subregio's van ons bisdom?

In juni komt directeur-generaal Bruno Vanobbergen het nieuwe beleidsplan van Katholiek Onderwijs Vlaanderen toelichten. U zal merken: de visie die ik hier verwoord, sluit naadloos aan bij de strategische doelen.

5. Tot slot

Beste vrienden, ik dank jullie voor jullie betrokkenheid, voor jullie blijvende inzet en voor het geloof in de kracht van katholiek onderwijs. Dank ook aan alle medewerkers, sprekers en gasten die deze avond mee hebben mogelijk gemaakt.

Zonder zelfgenoegzaamheid mogen we zeggen: we mogen fier zijn op het katholiek onderwijs in ons bisdom. Zovele ouders vertrouwen ons hun kinderen toe. We werken in een lange traditie vanuit een opvoedingsproject dat jongeren richting en kracht wil geven voor het leven.

Onze inspiratie? Die gaat uiteindelijk over hoop. Niet zomaar een vaag gevoel, maar een hoop die verankerd is in een Persoon.

Francis Loyens, Bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs

UITNODIGING Jaarvergadering Besturen Hasselt

COBES Hasselt en Katholiek Onderwijs Vlaanderen nodigen u vriendelijk uit op de jaarvergadering die doorgaat op **donderdag 19 juni 2025 om 19.30 uur in het Pastoraal Centrum, Tulpinstraat 75 te 3500 Hasselt.**

De agenda van deze avond ziet eruit als volgt:

- 19.30 uur Welkom en bezinning door Francis Loyens, COBES-voorzitter
- 19.40 uur Opvolging vicariaal netwerkevent voor schoolbesturen (14 mei 2025)
Werking COBES Regio Limburg schooljaar 2024-2025 (Pierre Colla)
Vormingsaanbod schoolbesturen schooljaar 2025-2026 (Pierre Colla)
- 20.00 uur Toelichting beleids- en begeleidingsplan Katholiek Onderwijs Vlaanderen (dir.-gen. Bruno Vanobbergen)
- 21.00 uur Afsluiting en receptie: ontmoeten van andere bestuurders met een drankje en een hapje

Mogen wij uw speciale aandacht vragen voor de volgende punten.

- Deze uitnodiging is bedoeld voor zowel de voorzitter als ALLE leden van het schoolbestuur. Gelieve daarom deze uitnodiging te verspreiden onder alle leden van uw schoolbestuur.
- U kan inschrijven via deze [link](#).
Moest u bij het inschrijven een probleem ondervinden, aarzel dan niet contact te nemen via jos.smets@katholiekonderwijs.vlaanderen (vicariaat onderwijs bisdom Hasselt).

OPGELET:

Voorafgaand aan de COBES jaarvergadering zal de Algemene Vergadering van de vzw Vrij Leersteuncentrum Limburg (vzw VLLim) doorgaan (18.45 – 19.30 uur). Hiervoor zal vanuit de vzw VLLim aan de leden een aparte uitnodiging verstuurd worden.

Wij heten u graag van harte welkom en kijken uit naar uw aanwezigheid.

Uitnodiging

We nodigen u graag uit op het **Festival van de Hoop** op **vrijdag 19 september 2025** in het **Atlas College in Genk** (Collegelaan 1, 3600 Genk). De deuren gaan open om **17u30**.

Wat bieden we aan? Een hoopvolle en begeisterende avond met lezingen, workshops, inspiratiesessies en getuigenissen. Tussendoor kan u een bezoek brengen aan de infomarkt en genieten van een hapje en een drankje bij de foodtrucks. We voorzien ook kinderanimatie. Er is gratis toegang voor alle -18-jarigen.

Meer info en inschrijven? Surf naar www.bisdomhasselt.be/hoop.

